

INFORMACIJA VISUOMENEI

iš metodikos

MEKONIJUS VAISIAUS VANDENYSE

.L.A.G.D.

LIETUVOS AKUŠERIŲ
GINEKOLOGŲ DRAUGIJA

2019 07 13

MEKONIJUS VAISIAUS VANDENYSE

Kas yra mekonijus?

Informacija nėščiosioms, jų partneriams ir šeimoms

Mekonijus — tai tamsiai žalia tiršta masė, kuria tuštinasi naujagimiai po gimimo, prasidėjus pirmiesiems žarnų judesiams. Mekonijus natūraliai susidaro vaisiaus žarnyne ir daugiausiai susideda iš gleivių bei tulžies.

Mekonijus vaisiaus vandenyse

Normalu, kai gimęs naujagimis tuštinasi mekonijumi. Kai kuriais atvejais vaisius išsytuština mekonijumi dar būdamas iščiose, tada mekonijus nudažo vaisiaus vandenį žalia spalva. Priklausomai nuo mekonijaus kiekio keičiasi spalvos intensyvumas — vaisiaus vandens gali būti žalsvi, žali, žaliai rudi ar net žaliai juodi. Mekonijaus kiekis turi įtakos ir vandenų konsistencijai — jie gali būti skysti, homogeniški, su neištirpusio mekonijaus gabalėliais, taip pat tiršti, „žirnių sriubos“ konsistencijos.

Kaip dažnai mekonijaus patenka į vaisiaus vandenį?

Mekonijaus vaisiaus vandenyse būna 10-13 proc. gimdymo atvejų, kai naujagimis gimsta 37-42-ą nėštumo savaitę. Jei gimdymas yra priešlaikinis (anksčiau nei 37 nėštumo savaitę), mekonijus į vaisiaus vandenį patenka ypač retai.

Kas sukelia mekonijaus patekimą į vaisiaus vandenį?

Gali būti viena arba kelios priežastys, dėl kurių mekonijaus patenka į vaisiaus vandenį. Šiek tiek mekonijaus gali išsiskirti dėl fiziologinės vaisiaus žarnyno brandos nėštumo pabaigoje, tačiau tai nėra laikoma sutrikimu. Daugiau mekonijaus išsiskiria blogėjant placentos funkcijai, dėl įvairių motinos arba vaisiaus sveikatos problemų, sukeliančių deguonies stygių. Kartais mekonijaus patekimą į vaisiaus vandenį gali paskatinti medicininės intervencijos, ypač jei vaisiaus būklė jau pablogėjusi. Mekonijaus patekimo į vaisiaus vandenį priežastis ne visada aiški.

Dažniausios mekonijaus patekimo į vaisiaus vandenį priežastys:

- placentos funkcijos nepakankamumas;
- gimdymo sužadinimas ar skatinimas, vaisiaus vandenų nuleidimas;
- epidurinis gimdymo nuskausminimas;
- ilgas gulėjimas ant nugaros gimdymo metu;
- padidėjęs motinos kraujo spaudimas (hipertenzija) ir preeklampsija;
- per mažas vaisiaus vandenų kiekis (oligohidramnionas);
- rūkymas;
- narkotikų vartojimas.

Nepriklausomai nuo mekonijaus patekimo į vaisiaus vandenį priežasties gimusio naujagimio būklė gali būti blogesnė. Tačiau dažniausiai net ir tais atvejais, kai mekonijaus vaisiaus vandenyse yra, gimdymas vyksta normaliai ir gimsta sveikas naujagimis.

Ką daro gydytojai, jei vaisiaus vandenyse yra mekonijaus?

- Jei vaisiaus vandens žali (mekonijaus pateko į vaisiaus vandenį), bus pradamas nuolatinis vaisiaus širdies susitraukimų dažnio stebėjimas elektroniniu prietaisu.

MEKONIJUS VAISIAUS VANDENYSE

- Jei šio stebėjimo metu bus įtarimų, jog vaisius sunkiai išstveria gimdymo metu patiriamą stresą, gydytojai spręs, ar reikia atlikti vaisiaus kraujo tyrimą. Paėmus vaisiaus kraujo, jis bus tuoj pat ištiriamas. Šio tyrimo rezultatai leis tiksliau įvertinti, kaip vaisius išstveria gimdymo metu patiriamą stresą, bei leis nuspręsti, ar reikia imtis priemonių, reikalingų greičiau užbaigti gimdymą.
- Jei vaisiaus vandenys žali, prieš naujagimiui gimstant bus iškviestas gydytojas neonatologas ir padėjėjų komanda, kuri užtikrins reikiamą pagalbą naujagimiui po gimimo.

Kas bus atliekama naujagimiui po gimimo?

- Jei po gimimo naujagimio būklė bus pakankamai gera, nereikės jokių papildomų priežiūros priemonių, išskyrus naujagimio stebėjimą dėl kvėpavimo sutrikimų.
- Gydytojas neonatologas nuspręs, ar bus reikalingas viršutinių kvėpavimo takų siurbimas, specialiu vamzdeliu. Jei naujagimis iš tikrųjų yra įkvėpęs mekonijaus, labai svarbu jį išsiurbti iš viršutinių kvėpavimo takų, kad kvėpavimo takais mekonijaus nepatektų į plaučius.
- Jei po gimimo naujagimio būklė nebus pakankamai gera, gali prireikti papildomų tyrimų ar gydymo. Tokiu atveju naujagimio būklė bus stebima naujagimių arba intensyviosios terapijos skyriuje. Tyrimai, kurių gali prireikti, yra krūtinės ląstos rentgenograma, bendras kraujo tyrimas, biocheminis kraujo tyrimas, kraujo dujų koncentracijos tyrimas ir kt. Gydyti gali tekti antibiotikais, surfaktantu (preparatu, stabilizuojančiu plaučių oringumą bei naujagimio kvėpavimą), dirbtine plaučių ventiliacija ir kt.

Kas atsitinka, jei vaisius įkvepia mekonijaus?

Jei vaisius įkvepia mekonijaus, galimos rimtos komplikacijos. Įkvėpti mekonijaus vaisius gali tiek prieš prasidedant gimdymui, tiek bet kuriuo gimdymo laikotarpiu. Mekonijus, patekęs į naujagimio kvėpavimo takus, gali sukelti mekonijaus aspiracijos sindromą (MAS), kuris susideda iš kelių dalių:

- Kvėpavimo takų obstrukcijos (užsikimšimo).
- Plaučių surfaktanto kiekio sumažėjimo (surfaktantas padeda plaučiams būti oringiems).
- Cheminio pneumonito (plaučių pažeidimo dėl tulžies druskų ir fermentų, esančių mekonijoje, poveikio).
- Plautinės hipertenzijos (padidėjusio kraujo spaudimo plaučiuose).

Kokios galimos komplikacijos gresia naujagimiui, įkvėpusiam mekonijaus?

- Kvėpavimo sutrikimo sindromas.

Šis sindromas dažniausiai pasireiškia per pirmąsias 4 valandas po gimimo. Būklė gali blogėti artimiausias 2—3 dienas. Po 3 dienų naujagimis paprastai pradeda sveikti. Kvėpavimo sutrikimo sindromas atsiranda dėl surfaktanto, kuris palaiko plaučių alveolės oringumą ir nesubliuškusias, trūkumo. Atsiradus kvėpavimo sutrikimo sindromui, subliuškusios plaučių alveolės pripildomos oro kiekvieno įkvėpimo metu. Tai reikalauja daug pastangų, naujagimis pavargsta ir kvėpavimas tampa neįsivertis.

Jei naujagimis serga kvėpavimo sutrikimo sindromu, jam bus skiriama surfaktanto. Juo gydant kvėpavimo sutrikimo sindromo trukmė labai sutrumpėja.

- Išliekanti naujagimio plautinė hipertenzija.

Tai būklė, kuri pasireiškia po gimimo nepersitvarkius vaisiaus kraujotakai (neužsiveria ovalioji anga ir neužanka arterinis latakas). Naujagimiui gimus kraujotakos persitvarkymas reikalingas, kad plaučiai visiškai atliktų savo funkciją. Plautinės hipertenzijos požymiai: naujagimis pamėlsta, dažniau kvėpuoja, gydytojui klausant širdį, girdimas ūžesys.

MEKONIJUS VAISIAUS VANDENYSE

Plautinė hipertenzija gali būti gydoma dirbtine plaučių ventiliacija, prostaciklinais, galima naudoti dirbtinį plautį.

- Lėtine plaučių liga.

Dėl įvairių plaučių intervencijų vaikai, kuriems buvo mekonijaus aspiracija, gali susirgti lėtine plaučių liga (astma, lėtine obstrukcine plaučių liga, lėtiniu bronchitu). Kūdikiams, kuriems įvyko mekonijaus aspiracija, pirmaisiais gyvenimo metais turi didesnę riziką susirgti infekcine plaučių liga.

Ar mano naujagimiui atsiras tokių komplikacijų?

- Tik iki 10 proc. atvejų, kai vaisiaus vandenys būna žali, pasireiškia mekonijaus aspiracijos sindromas (MAS).
- Beveik visiems naujagimiams, kuriems atsirado MAS, plaučių funkcija visiškai atsinaujina ir kūdikiai pasveiksta.
- Retais atvejais MAS gali sukelti neurologinių pažeidimų, kuriuos lemia patirtas deguonies stygius.

Kaip galima išvengti MAS?

Reikėtų vengti anksčiau išvardytų mekonijaus patekimą į vaisiaus vandenį skatinančių veiksnių.

Sumažinti MAS tikimybę gali padėti:

- savalaikiai apsilankymai pas prižiūrintį gydytoją ar akušerį: tinkama nėštumo priežiūra prieš gimdymą leidžia sumažinti komplikacijų dažnį;
- tinkamas vaisiaus būklės stebėjimas gimdymo metu;
- savalaikis nėštumo ir gimdymo užbaigimas optimaliu būdu. Atliekama cezario pjūvio operacija ne visada padeda išvengti MAS, nes vaisius gali įkvėpti mekonijaus iki sąrėmių pradžios.

Informacija visuomenei

Mekonijaus (vaisiaus išmatų) patekimas į vaisiaus vandenį gali lemti blogesnę naujagimio būklę po gimimo. Ypač grėsminga komplikacija – mekonijaus aspiracijos sindromas. Mokslo įrodymais pagrįsta nėštumo bei gimdymo priežiūra padeda maksimaliai užtikrinti gimdyvės ir jos naujagimio saugumą šios akušerinės patologijos atveju ir iki minimumo sumažinti galimų komplikacijų skaičių.

[Visą metodiką skaityti galite čia](#)